

ANGIELSKI

dla leniwych

Marta Fihel • Katarzyna Jezusek

ANGIELSKI

dla leniwych

Nowatorska metoda wizualnej nauki angielskiego

wydawnictwo
poltext

Koncepcja serii
Agnieszka Drummer

Redakcja
Anna Żółcińska

Projekt okładki
Amadeusz Targoński | targonski.pl

Ilustracje na okładce:
© Abstractor | shutterstock.com
© Marish | shutterstock.com

Skład i grafika komputerowa
Protext

Copyright © by Poltext Sp. z o.o.
Copyright © by Marta Fihel i Katarzyna Jezusek
Warszawa 2018

Książka, którą nabyłeś, jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, abyś przestrzegał praw, jakie im przysługują. Jej zawartość możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym. Ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A kopiując ją, rób to jedynie na użytek osobisty.

*Szanujmy cudzą własność i prawo!
Polska Izba Książki*

Więcej o prawie autorskim na www.legalnakultura.pl

Poltext Sp. z o.o.
www.poltext.pl
handlowy@mtbiznes.pl

ISBN 978-83-7561-893-8

Spis treści

WSTĘP	11
SŁOWNICZEK WIZUALNY	15
ROZDZIAŁ 1	
Co to jest zdanie?	17
1.1. Co to jest podmiot?	19
1.2. Co to jest orzeczenie?	24
1.3. Co to jest dopełnienie?	39
ROZDZIAŁ 2	
Rzeczownik	45
2.1. Liczba mnoga rzeczownika	48
2.2. Rodzaj gramatyczny rzeczownika	53
2.3. Słowotwórstwo – rzeczowniki	54
2.4. Czasownik z końcówką „-ing” w funkcji rzeczownika	56
2.5. Określenia rzeczownika	57

ROZDZIAŁ 3

Zdanie	93
3.1. Czasy gramatyczne	95
3.2. Czasy proste	98
3.3. Czasy ciągłe	128
3.4. Czasy Perfect Simple	144
3.5. Czasy Perfect Continuous	155
3.6. Czasy – drogowskazy	161
3.7. Inne sposoby wyrażania przeszłości	168
3.8. Sposoby wyrażania przyszłości	170

ROZDZIAŁ 4

Zdania twierdzące, przeczenia i pytania	177
4.1. Zdania twierdzące	179
4.2. Przeczenie	180
4.3. Pytania	183
4.4. Się	192

ROZDZIAŁ 5

Zdanie – podmiot i orzeczenie	197
5.1. Zgodność podmiotu i orzeczenia	199
5.2. Rzeczowniki niepoliczalne	200
5.3. Rzeczowniki zbiorowe	208
5.4. Unikanie powtórzeń	209
5.5. <i>It</i> w roli podmiotu	211

ROZDZIAŁ 6

Kłopotliwe czasowniki	215
6.1. Wyrazy o podobnym znaczeniu	217
6.2. Kilka dziwnych czasowników	218
6.3. Phrasal Verbs (czasowniki złożone)	227
6.4. Bezokolicznik	230
6.5. Żeby	232
6.6. Czasownik + ing	234
6.7. Gerund i bezokolicznik	235
6.8. Zwroty imiesłowowe (czytając, śpiewając)	237
6.9. Used to + czasownik + ing	238
6.10. Unikanie powtórzeń – czasownik	239
6.11. Przyimki, czyli jeszcze jeden kłopot	240

ROZDZIAŁ 7

Przymiotniki i przysłówki	243
7.1. Przymiotniki	245
7.2. Przysłówki	260
7.3. Modyfikacja rzeczownika	268

ROZDZIAŁ 8

Strona bierna i podobne struktury	273
8.1. Strona bierna – zastosowanie	275
8.2. Strona bierna – budowa	276
8.3. Get/have something done	281
8.4. Strona zwrotna	283

ROZDZIAŁ 9

Mowa zależna	287
9.1. Mowa zależna – czasowniki	289
9.2. Mowa zależna – czas teraźniejszy	291
9.3. Mowa zależna – czas przeszły	292
9.4. Mowa zależna – sugestie, nakazy, prośby	295
9.5. Pytania pośrednie	297
9.6. Mówi się, wierzy się... czyli mowa zależna w stronie biernej	299

ROZDZIAŁ 10

Okresy warunkowe	301
10.1. Zero Conditional (zerowy okres warunkowy)	303
10.2. First Conditional (pierwszy okres warunkowy)	305
10.3. Second Conditional (drugi okres warunkowy)	306
10.4. Third Conditional (trzeci okres warunkowy)	308
10.5. Okresy warunkowe – podsumowanie	309

ROZDZIAŁ 11

Inne zdania złożone	311
11.1. Zdania względne – wprowadzenie	313
11.2. Zdania rozszczerzone	322

ROZDZIAŁ 12

Lepiej, żebyś... czyli o sugestiach i życzeniach	323
12.1. Had better	325
12.2. I'd sooner/rather	326

12.3. Wish	327
12.4. It's time	328

ROZDZIAŁ 13

Subject – verb – object, ale... czy na pewno?	331
13.1. Emfaza	333
13.2. Inwersja	334
13.3. Fronting	335
13.4. Elipsa	336

ROZDZIAŁ 14

Załączniki	339
14.1. Najważniejsze czasowniki nieregularne	341
14.2. Lista form ściągniętych	344

Wstęp

Książka, którą trzymasz w rękach, nie jest ani typowym podręcznikiem, ani zwyczajną „gramatyką” języka angielskiego. Nie jeży się od trudnych terminów ani nie próbuje opisać wszystkich możliwych odstępstw od przejrzystych reguł gramatyki angielskiej.

Jeśli ostatnie zdanie wywołało u ciebie szyderczy uśmiech albo szczere zdumienie, powtórzmy raz jeszcze:

zasady angielskiej gramatyki są przejrzyste i proste.

Dlaczego?

Elementy angielskich zdań są jak klocki, które muszą do siebie pasować. Każda struktura i każda odmiana sprowadza się do najwyżej **kilku prostych schematów**. Oczywiście, jeśli sięgniesz po dzieło literackie lub felieton w renomowanym piśmie, znajdziesz tam na ogół skomplikowane, długie zdania. Te zdania składają się jednak z **mniejszych części**, od których należy zacząć naukę każdego języka.

Angielska gramatyka naprawdę **oszczędza naszą pamięć**. Pomyśl o języku polskim, innych językach słowiańskich czy romańskich. Pomyśl o siedmiu przypadkach, przez które odmienia się polski rzeczownik, przymiotnik czy zaimek.

- Tego wszystkiego w angielskim nie ma! Przypadki są „ukryte”, niewidoczne – rzeczownik zmienia formę tylko wtedy, kiedy dokonujemy rozróżnienia na liczbę pojedynczą i mnogą, a przymiotnik – kiedy go stopniujemy.
- To samo dotyczy czasownika, który prawie nie odmienia się przez osoby!

- Skoro mówimy o czasowniku, wspomnijmy o angielskim „straszaku”, czyli czasach gramatycznych. Wokół tego zagadnienia narosło wiele mitów. Autorzy różnych podręczników doliczyli się tych czasów **16**, podczas gdy – uwaga! – niektórzy lingwiści wyróżniają w angielskim tylko **dwa** czasy. Porzućmy jednak te akademickie spory: przecież osoby, dla których angielski jest pierwszym (ojczystym) językiem, postrzegają czas tak samo jak większość ludzi – dzielą go na przeszłość, teraźniejszość i przyszłość. Zapomnij więc o tym, czego być może do tej pory się nasłuchiłaś/nasłuchiłeś, i nie bój się, że to zagadnienie cię przerośnie.

Struktury angielskie oczywiście różnią się od polskich i to może nastroczać trudności. Mają jednak pewne zalety:

- Są bardzo **precyzyjne**. Oznacza to, że jeśli nauczysz się kilku schematów, będziesz poprawnie odczytywać i budować zdania.
- Są na ogół niezwykle **ekonomiczne**. Oznacza to, że zamiast kilkunastu słów użyjesz kilku, a sens twojej wypowiedzi będzie jasny dla odbiorcy.

Kiedy pisałyśmy tę książkę, zależało nam przede wszystkim na trzech rzeczach.

- Pierwszą z nich było **klarowne wyjaśnienie** znaczenia najważniejszych struktur. Jeśli zrozumiesz, jaki jest sens danej konstrukcji, z pewnością zrozumiesz zbudowane na jej podstawie zdania.
- Po drugie, starałyśmy się zilustrować zasady budowy zdań angielskich za pomocą przejrzystych, kolorowych **schematów**. Ważną inspirację stanowiła dla nas metoda nauczania języka niemieckiego Agnieszki Drummer oraz książka „Niemiecki dla leniwych” Agnieszki i Moniki Drummer. Drugim rodzajem pomocy wizualnych są liczne tabele ilustrujące schematy, różnice znaczeniowe itp.
- Trudno pisać o strukturach gramatycznych, nie posługując się odpowiednią **terminologią**. Tę jednak postanowiłyśmy zredukować do **minimum**. Niektórych terminów nie sposób uniknąć, ale za każdym razem starałyśmy się w przejrzysty i prosty sposób wyjaśnić, co one oznaczają. Czasami podajemy angielskie nazwy tych gramatycznych terminów, ale, jeśli nie mają dla ciebie znaczenia, nie przejmuj się nimi. Podajemy je, by zaspokoić ciekawość najbardziej do-ciekliwych i tylko dlatego, że mogą okazać się przydatne w przyszłości – występują przecież w podręcznikach i słownikach.

Jak korzystać z tej książki?

- Przede wszystkim nie musisz czytać kolejnych (pod)rozdziałów po kolei. Oczywiście zaczynamy od zagadnień najprostszych, ale potem pewne kwestie zazębiają się. Na przykład: zamiast próbować opanować wszystkie czasy gramatyczne naraz (niewykonalne!), poświęć uwagę innym zagadnieniom. Zamiast usiłować zapamiętać od razu wszystkie szczegółowe zasady stosowania przedimków **a/the**, skup się na najistotniejszych, a pozostałe odłóż na później.
- Postaraj się zapamiętać schematy budowy zdań. Pomogą ci w tym użyte przez nas symbole i kolory.
- Zwłaszcza w przypadku bardziej złożonych konstrukcji warto jest zapamiętać przykładowe zdanie. Jeśli nauczysz się go na pamięć, kolejne będziesz tworzyć automatycznie.
- O niektórych strukturach piszemy dużo, o innych tylko wspominamy, o jeszcze innych mówimy zdawkowo. Zagadnienia wykraczające poza poziom B2 oznaczone zostały gwiazdką. Nie zagłębiaj się w te podrozdziały, zanim nie opanujesz prostszych struktur.
- Do naszej książki możesz też sięgać sporadycznie – jak do instrukcji pralki czy zmywarki, kiedy się popsuje. Zanim wezwiesz fachowca, sprawdź, czy nie potrafisz usunąć „usterki” samodzielnie.

Powodzenia!

Słowniczek wizualny

podmiot

podmiot

orzeczenie

orzeczenie

operator

operator (czasownik
pośilkowy/pomocniczy)

czasownik
modalny

czasownik modalny

Past Participle

Past Participle

czasownik

self

czasownik zwrotny

czasownik

ing

czasownik z końcówką „ing”

not

przeczenie

?

słówko pytające (lub ich grupa)

coś

coś (jakaś informacja w zdaniu,
np. dopełnienie lub okolicznik)

dopełnienie

dopełnienie

dopełnienie B

dopełnienie bliższe

dopełnienie D

dopełnienie dalsze

+

spójnik (np. and)

przyimek

przyimek

określnik

określnik rzeczownika, np. a/the

konstrukcja

konstrukcja gramatyczna

1

CO TO JEST
ZDANIE?

NA PIERWSZY RZUT OKA

podmiot + orzeczenie

podmiot + orzeczenie + dopełnienie

Najprostsze zdania (*Ja piję., Anna nie śpi., Jemy.*) składają się z **podmiotu** (*ja, Anna*, podmiot domyślny *my*) i **orzeczenia** (*piję, nie śpi, jemy*). Przyjrzyjmy się najpierw tym podstawowym składnikom zdań.

1.1. Co to jest podmiot?

Once upon a time, a child was born. Her name was Sara. She was as beautiful as a shining star at night and as delicate as a daisy. Her hair was gold, and she had this lovely smile with dimples in her cheeks.

Oto krótka historia Sary. Wyobraź sobie, że z tej historyjki zostały usunięte wszystkie rzeczowniki i zaimki, które pełnią w zdaniu funkcję podmiotu:

Once upon a time, ~~a~~ child was born. ~~Her~~ name was Sara. ~~She~~ was as beautiful as a shining star at night and as delicate as a daisy. ~~Her~~ hair was gold, and ~~she~~ had this lovely smile with dimples in her cheeks.

Wtedy ta historia nie miałaby sensu: nie byłoby małej dziewczynki, nie wiadomo by było, kto był piękny ani do kogo odnosi się imię Sara. Nie byłoby jej pięknych złotych włosów ani nie wiedzielibyśmy, do kogo należy uroczy uśmiech. Podmiot pełni jednak ważną funkcję w zdaniu!

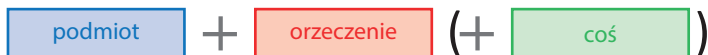
Podmiotem zdania jest wyraz lub grupa wyrazów, najczęściej rzeczownik (np. **child**) lub zaimek (np. **she**). Omówmy je po kolei.

Rzeczownik jako podmiot

Rzeczowniki odpowiadają na pytanie: *kto? co?* i oznaczają:

- przedmioty: piłka (**ball**), samochód (**car**)
- zwierzęta: kot (**cat**), żyrafa (**giraffe**)

- osoby: dziadek (**grandfather**), chłopak (**boy**), nauczyciel (**teacher**), policjantka (**policewoman**)
- pojęcia abstrakcyjne: miłość (**love**), ból (**pain**)
- nazwy czynności: bieganie (**running**), spanie (**sleeping**).

Cats hunt. *Koty polują.*

Girls like to play with dolls. *Dziewczynki lubią bawić się lalkami.*

Jenny has lovely hair. *Jenny ma piękne włosy.*

Nurses wear white uniforms. *Pielęgniarki noszą białe fartuchy.*

Swimming is nice. *Pływanie jest przyjemne.*

Driving fast is dangerous. *Szybka jazda jest niebezpieczna.*

Zaimek jako podmiot

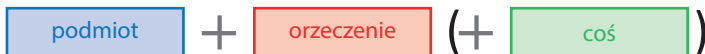
Zaimki osobowe

Zaimki osobowe to m.in. *ja, wy, one*. Oto ich lista:

Pronoun	Zaimek
I	ja
you	ty
she	ona
he	on
it	ono
we	my
you	wy
they	oni/one

Zaimki osobowe zastępują rzeczowniki. Na szczęście w angielskim sprawa jest prosta – zaimki **he** (on) i **she** (ona) zarezerwowane są dla ludzi, a wszystkie przedmioty mają rodzaj nijaki i określamy je zaimkiem **it** (ono). Poniższa tabela ilustruje, jak zastąpimy różne rzeczowniki poszczególnymi zaimkami.

Liczba	Kategoria	Rzeczownik	Zaimek
pojedyncza	osoby	dad, Henry, boyfriend	he
		aunt, Mary, policewoman	she
	zwierzęta, których płeć znamy	cat, dog, horse	he/she
	zwierzęta, przedmioty, pojęcia itd.	snake, bird, pencil, computer, love, science	it
mnoga	osoby, zwierzęta, przedmioty, pojęcia itd.	boyfriends, cats, pencils, computers, sisters, clothes, churches	they

She sings. *Ona śpiewa.*

I pay. *Ja płacę.*

They went to Spain yesterday. *Oni pojechali wczoraj do Hiszpanii.*

We love cooking. *My uwielbiamy gotować.*

We should go all together. *Powinniśmy pójść wszyscy razem.*

I will do the same as yesterday. *Zrobię to samo, co wczoraj.*

He won't have supper. *Nie zje kolacji.*

Uwaga!

W języku polskim często pomijamy zaimki osobowe. O kim mowa w zdaniu, dowiadujemy się dzięki formie czasownika, np.:

- *(My) powinniśmy pójść wszyscy razem.*
- *(Ja) zrobię to samo, co wczoraj.*

W języku angielskim zaimka nie możemy pominąć, gdyż wtedy zdanie straci sens. Formy czasownika są identyczne dla prawie wszystkich osób gramatycznych, więc np. z wypowiedzi **Should go all together** nie można się dowiedzieć, кто powinien iść razem.

Tak naprawdę jest to bardzo dobra wiadomość. Porównaj odmianę polskiego i angielskiego czasownika, np. śpiewać:

(ja) śpiewa m	I sing
(ty) śpiewa sz	you sing
(on/ona/ono) śpiewa a	he/she/it sing s
(my) śpiewa my	we sing
(wy) śpiewa cie	you sing
(one/oni) śpiewa ją	they sing

Czy nie jest rzeczą prostszą zapamiętanie jednej końcówki niż sześciu? A zaimki i tak trzeba wkuć.

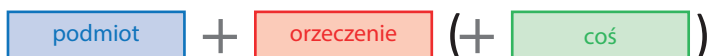
Zaimki nieokreślone w roli podmiotu

Zaimki nieokreślone to wyrazy typu **somebody** (*ktoś*), **nobody** (*nikt*), **anyone** (*ktokolwiek*). Nazywamy je nieokreślonymi, ponieważ nie wskazują na żadną konkretną osobę czy przedmiot, ale na część danej grupy.

Ich znaczenie ilustruje poniższa tabela.

		OSOBA		RZECZ	MIEJSCE
		body	one	thing	where
Wszystkie elementy grupy	every	everybody <i>każdy, wszyscy</i>	everyone <i>każdy, wszyscy</i>	everything <i>wszystko</i>	everywhere <i>wszędzie</i>
Część grupy	some	somebody <i>ktoś</i>	someone <i>ktoś</i>	something <i>coś</i>	somewhere <i>gdzieś</i>
Część grupy	any	anybody <i>ktokolwiek</i>	anyone <i>ktokolwiek</i>	anything <i>cokolwiek</i>	anywhere <i>gdziekolwiek</i>
Żaden z elementów	no	nobody <i>nikt</i>	no one <i>nikt</i>	nothing <i>nic</i>	nowhere <i>nigdzie</i>

Oto kilka zdań z zaimkami nieokreślonymi w roli podmiotu:

Something happened. *Coś się stało.*

Somebody is waiting for you at the door. *Ktoś czeka na ciebie przy drzwiach.*

Someone uses your password. *Ktoś używa twojego hasła.*

No one is sitting at the table. *Nikt nie siedzi przy stole.*

Everything is fine. *Wszystko jest dobrze.*